Nr 1/2020/2021

Gózdek

11 listopada/ Andrzejki

Zapraszamy wszystkich do lektury pierwszego w tym roku szkolnym numeru gazetki Gózdek. Tematy przewodnie numeru są dwa:

a) Święto Odzyskania przez Polskę Niepodległości
b) Andrzejki

Tematy zostały wybrane przez redaktorów numeru, dlatego że te święta są blisko w kalendarzu.

Spis treści:

- Ważne terminy związane ze Świętem Niepodległości
- Symbole Narodowe
- Treść hymnu Polski
- Święto Niepodległości – historia
- Andrzejki – najważniejsze informacje
- Najpopularniejsze wróżby andrzejkowe
- Krzyżówka andrzejkowa
- Dowcipy andrzejkowe
- Dobre rady w trudnym czasie
- Kolorowanka

Ważne terminy związane ze Świętem Niepodległości:

Narodowe Święto Niepodległości – święto państwowe w Polsce obchodzone corocznie 11 listopada dla upamiętnienia odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918, po 123 latach zaborów (1795–1918).

Ojczyzna – termin o dwojakim znaczeniu, odnoszącym się do przestrzeni istotnej dla pojedynczego człowieka bądź zbiorowości, wyznaczone zwłaszcza miejscem urodzenia tych osób, ich zamieszkiwaniem przez istotną część życia, czy miejscem pochodzenia ich przodków bądź rodziny.

Patriota – człowiek poświęcający się własnej ojczyźnie.

Patriotyzm - Charakteryzuje się przedkładaniem celów ważnych dla ojczyzny nad osobiste, gotowością do pracy dla jej dobra i w razie potrzeby, poświęcenia dla niej własnego zdrowia lub nawet życia. Patriotyzm to również umiłowanie i pielęgnowanie narodowej tradycji, kultury czy języka.

Historia – nauka humanistyczna i społeczna, która zajmuje się badaniem przeszłości, a w znaczeniu ścisłym badaniem działań i wytworów ludzkich, aż do najstarszych poświadczonych pismem świadectw, w odróżnieniu od prehistorii, archeologii, antropologii lub historii naturalnej.

Symbole narodowe:

Flaga Polski – jeden z symboli państwowych Rzeczypospolitej Polskiej. Według ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych jest nią prostokątny płat tkaniny o barwach Rzeczypospolitej Polskiej i proporcji 5:8, umieszczony na maszcie.

Hymn Polski - Mazurek Dąbrowskiego (polska pieśń patriotyczna z 1797 roku, od 26 lutego 1927 oficjalny hymn państwowy Rzeczypospolitej Polskiej.

Godło Polski - W ustawie o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych ustawodawca określił: Godłem Rzeczypospolitej Polskiej jest wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy.

Hymn Polski

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany –
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Święto niepodległości - historia

Dzień 11 listopada, który stał się świętem niepodległości jest datą symboliczną. Odnosi się do terminu zakończenia I wojny światowej poprzez zawarcie układu rozejmowego w Compiègne, pomiędzy Ententą i Cesarstwem Niemieckim. Związane jest to również z powrotem do Warszawy marszałka Józefa Piłsudskiego, który wcześniej przebywał w niewoli w Magdeburgu (10 listopada). De facto, odzyskanie przez Polskę niepodległości zostało ogłoszone przez Radę Regencyjną już 7 października 1918 roku.

Święto niepodległości – utworzenie

Narodowe Święto Niepodległości zostało ustanowione ustawą z dnia 23 kwietnia 1937 roku. Zniesiono je jednak już 22 lipca 1945 roku, na mocy ustawy Krajowej Rady Narodowej. W 1989 roku przywrócono pierwotne ustalenia z 1937 roku, czyniąc jednocześnie 11 listopada dniem wolnym od pracy.

Święto niepodległości – stulecie odzyskania niepodległości

W 2018 roku Polska obchodziła stulecie odzyskania niepodległości. W setną rocznicę wyzwolenia się z rąk zaborców, państwo zorganizowało oficjalne obchody celebrujące to wydarzenie. W wielu miejscach w Polsce odbyły się koncerty, wydarzenia, wystawy, spotkania i konferencje, które upamiętniły setną rocznicę odzyskania niepodległości. Punktem kulminacyjnym był Marsz Niepodległości, prowadzony przez Prezydenta RP - Andrzeja Dudę oraz wielu innych polityków prawicy.

Źródło: https://wiadomosci.onet.pl/swieto-niepodleglosci

Część II - Andrzejki

Andrzejki – wieczór wróżb odprawianych w nocy z 29 na 30 listopada, w wigilię świętego Andrzeja, patrona Szkocji, Grecji i Rosji. Pierwsza polska wzmianka literacka o nim pojawiła się w 1557 za sprawą Marcina Bielskiego. Dzień ten przypada na końcu lub na początku roku liturgicznego.

Kim był św. Andrzej?

Noc z 29 na 30 listopada to wigilia dnia św. Andrzeja, od którego zresztą wzięła się nazwa tego wieczoru. Według dawnych wierzeń nocy tej zawsze towarzyszyła tajemnicza aura, a wróżby, szczególnie te dotyczące miłości miały moc.

Jak głosi Ewangelia, św. Andrzej był pierwszym z 12 powołanych apostołów**.** Jako pierwszy też głosił Ewangelię w Bizancjum, dlatego historia przypisała mu też miano pierwszego biskupa konstantynopolitańskiego. Za swoje nauki został skazany na śmierć męczeńską. Jest patronem narodów słowiańskich.

Skąd wywodzą się andrzejki?

Historycy po dziś dzień nie ustalili dokładnie rodowodu andrzejek. Przypuszcza się, że andrzejkowe wróżby narodziły się w starożytnej Grecji. Na greckie korzenie andrzejek może wskazywać etymologia imienia patrona wróżb, bowiem po grecku Andrzej to Andress (andros - mężczyzna, aner – mąż).

Druga teoria rodowodu andrzejkowych wróżb przypisuje go celtyckim i starogermańskim wierzeniom. Dominującą rolę w tamtejszej kulturze odgrywał Frey – bóg płodności i urodzaju, światła i deszczu, władający też wiatrami i oceanami.

Najpopularniejsze wróżby andrzejkowe:

Nawet jeśli nie traktujesz andrzejek poważnie, nic nie stoi na przeszkodzie, byś spotkała się z przyjaciółmi i świetnie się bawiła. Tradycja andrzejkowych wróżb łączy się z wierzeniami, według których w wigilię św. Andrzeja na ziemię przybywają duchy naszych przodków. To one – poprzez wróżby – pomagają nam dowiedzieć się, co nas spotka w przyszłości. Kiedyś na andrzejki szczególnie czekały panny. Teraz to święto także dla mężczyzn, a przede wszystkim okazja do świetnej zabawy w gronie przyjaciół.

Wróżba andrzejkowe - lanie wosku

W andrzejki bawią się wszyscy, niezależnie od wieku, stanu cywilnego i płci. Warto jednak wiedzieć, że duchy najchętniej odwiedzają nas, gdy jest ciemno. Właśnie dlatego andrzejkowy pokój wróżb najlepiej oświetlić jedynie świecami. Przydadzą się do pierwszej z wróżb.

Najbardziej popularną wróżbą jest lanie wosku. Kiedyś lano wosk lub ołów koniecznie przez dziurkę od klucza, wierząc, że w ten sposób klucz otworzy tajemnicę i ułatwi nawiązanie kontaktu z zaświatami. Przygotowanie wosku na andrzejki jest bardzo łatwe. Rozpuszczony wosk leje się do miski z wodą. Powstałe woskowe rzeźby ogląda się, rzucając ich cień na ścianę. Można się w nich doszukiwać, np. rysów twarzy przyszłego partnera.

Wróżba andrzejkowa z filiżankami

Pod trzema jednakowymi filiżankami chowa się monetę, obrączkę i listek. Czwarta filiżanka zostaje pusta. Po przemieszaniu ich każdy wybiera jedną filiżankę. Jeśli trafi na obrączkę, czeka go miłość, na listek – ślub, na monetę – pieniądze, na pustą – nowy rok nie przyniesie zmian.

Wróżba andrzejkowa z butami

Uczestnicy zabawy ustawiają jeden za drugim buty z lewej nogi, poczynając od ściany leżącej naprzeciwko drzwi. Osoba, której but pierwszy przekroczy próg, najszybciej zmieni stan cywilny.

Wróżba andrzejkowa z obierkami jabłka

Jabłko obiera się, a powstałą obierkę rzuca się na stół. Z kształtu, w jaki się ułoży, odczytuje się inicjał ukochanej osoby. Ten, kto zdjął najdłuższą obierkę, będzie miał najdłuższe i najszczęśliwsze małżeństwo.

Wróżba andrzejkowa z fusów od herbaty

Zaparz w filiżance liściastą herbatę. Wypij ją, a naczynie odwróć do góry dnem. Odczekaj chwilę i podnieś filiżankę. Pozostawione na ściankach filiżanki fusy, utworzą obrazek. Jak go zinterpretować? Np. walizka – oznacza zmiany, podkowa – duże pieniądze, ryba – szczęście, serce – randkę.

KRZYŻÓWKA

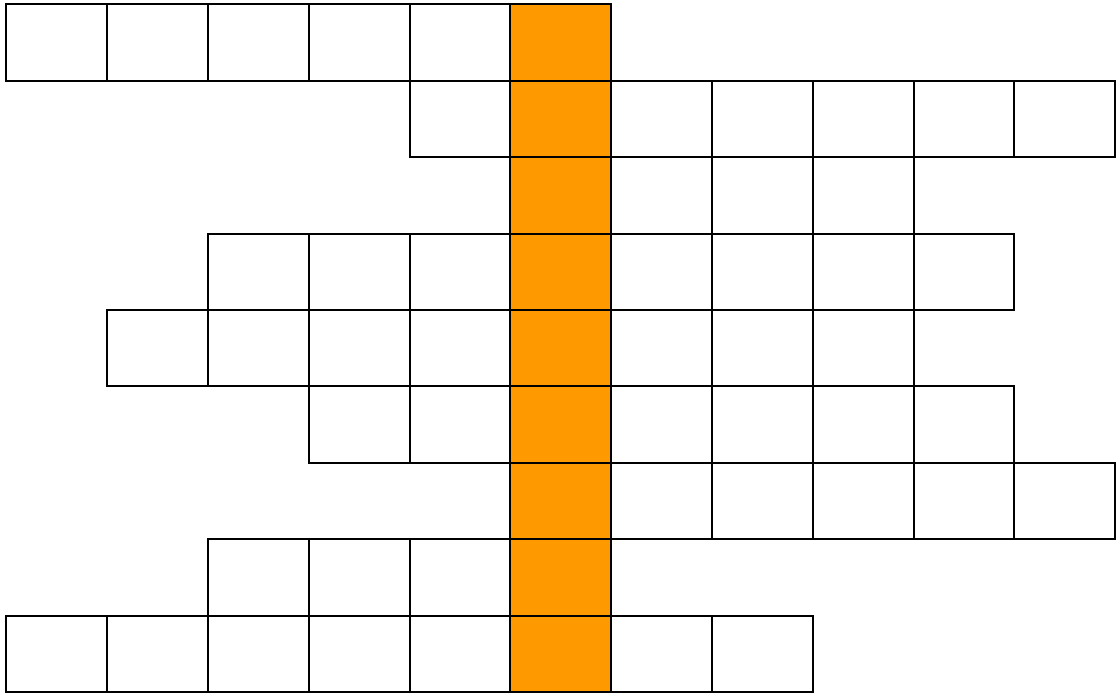

1. Inaczej przepowiednia

2. Obchodzi imieniny 30 listopada

3. Inaczej zjawa

4. Kogo wskazują andrzejkowe wróżby

5. Zaczyna się po 30 listopada

6. Przeciwieństwo poranka

7. Listopadowa pora roku

8. Leje się go przez dziurkę od klucza

9. Miesiąc w którym są Andrzejki

Dowcipy andrzejkowe:

1.Przychodzi zdołowana wróżka do psychologa i mówi:
- Panie doktorze, nie widzę dla siebie przyszłości.

2.Pani Fonfarowa poszła do wróżki, aby wypytać się o swą przyszłość. Wróżka na wstępie informuje:

-odpowiedz na dwa pytania kosztują u mnie sto złotych.

-Nie sądzi pani, że sto złotych za odpowiedź na dwa pytania to trochę za dużo?

-Być może. A jak brzmi drugie pytanie?

3.Jeden z kolegów pyta meteorologa:

-Jak się bawiłeś na zabawie andrzejkowej?

-Nie najlepiej. Można było rozmawiać o wszystkim, z wyjątkiem pogody.

4.Dyrektor zakładu psychiatrycznego pyta pielęgniarkę:

-Dlaczego dzisiaj wszyscy pacjenci twierdzą, że mają na imię Andrzej?

-Bo dzisiaj są Andrzejki i każdy chciałby dostać jakiś prezent!

5. Samotny, zdesperowany żab (samiec żaby), dzwoni do wróżki i pyta się jak będzie malować się jego najbliższa przyszłość...
– Spotka Pan piękną, młodą atrakcyjną dziewczyna która będzie chciała wiedzieć o panu wszystko.
– To wspaniale!! Spotkam ją na jutrzejszej zabawie? – kumka zachwycony.
– Nie – odpowiada głos w słuchawce – Na zajęciach z biologii

6. Wróżka mówi do klientki:
– Chłopak panią zdradza.
– Chyba musiała pani odwrotnie rozłożyć karty

7. O północy ściągnij jedną skarpetkę i rzuć o ścianę. Jeśli ściana się rozwali, znaczy, że w najbliższej przyszłości czeka cię remont. Jeśli skarpetka wypadnie przez okno, rzuć tam też drugą skarpetkę. A niech się komuś poszczęści!

Dobry rady w trudnym czasie

jak chronić siebie i swoją rodzinę?

czyli kilka rad jak obronić się przed wirusem

1. noś maskę!
maska zapobiega wymianie bakterii, dlatego ważne jest noszenie ich w przestrzeni publicznej.

2. dokładnie myj ręce!
ręce dotykają dużej ilości rzeczy i zbierają z nich bakterie, dlatego powinnismy je często i dokładnie myć.

3. zostań w domu!
kontak z zakażoną osobą może skończyć się zarażeniem, dlatego powinnismy uważać

4. podczas kichania zasłaniaj nos
podczas kichania
lub kaszlu zasłaniaj nos i usta chusteczką
lub zgięciem łokcia

Redagowali:

Maria Gil
Maja Jabłońska
Aleksandra Pedryc
Aleksandra Saletra